

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Library of Technology

CzechELib – proč NTK a co to bude znamenat

Konference EFI

11. 11. 2016

martin.svoboda@techlib.cz

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Proč NTK - shrnutí

- Národní centrum pro podporu informační infrastruktury VaV
- NTK má jistou zkušenost: od roku 2000 zajišťuje nákup EIZ v celostátním měřítku – počínaje národní licencí vydavatelství Springer za tehdejších 100.000 DM ročně a od té doby elektronické časopisy nejdůležitějších STM vydavatelů pro 70+ českých VŠ a ústavů.
- Dosavadní „soutěžní“ model podpory nákupu EIZ je dlouhá léta předmětem kritiky, proto NTK v rámci projektu OP LZZ EFI dala zpracovat studii jako podklad pro diskusi o možném budoucím řešení.
- Studie Deloitte z projektu OP LZZ EFI poskytla východiska a kontrolní otázky pro návrh.
- MŠMT jako distributor podpory rozhodlo, že CzechELib zřídí v NTK.

Hřiště, na němž se hraje

Mezinárodní průmysl vydávání vědeckých časopisů vypadá takto:

- Obrat 100 - 120 miliard Kč ročně.
- Vychází cca 23,000 recenzovaných (peer-reviewed) časopisů.
- V nich je publikováno kolem 1,4 milionu článků ročně.
- Asi 5-10 % je publikováno jako tzv. Gold Open Access.
- Více než 97 % časopisů z oblasti přírodních věd, techniky a medicíny je k dispozici online, pro humanitní a společenské vědy to je přes 90 %.
- Podle studie CIBER vynaložily britské univerzity v roce 2009 na nákup EIZ 2,6 miliardy Kč, v ČR to bylo v tomtéž roce 358 milionů Kč, tj. 14 %. Přesto se daří dosahovat srovnatelných cen za stažený článek.

Evropský a národní kontext

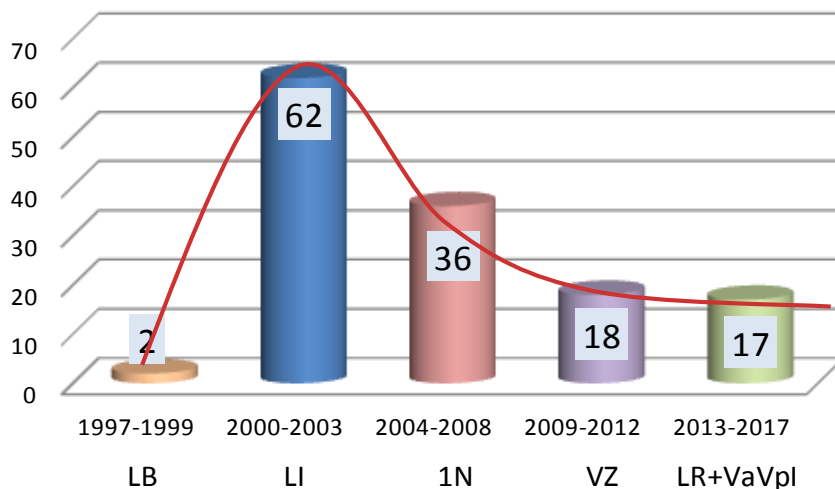
- Různé modely centralizace a její podpory ve vyspělých zemích:
- Velké země – několik center, menší země národní úroveň, ale i UK
- Vydavatelé jsou zvyklí, centralizaci podporují – výhodné i pro ně

Země	Podpora centra	Podpora nákupu EIZ
Finsko	ano	ano
Norsko	ano	ne
Holandsko	ne	ne

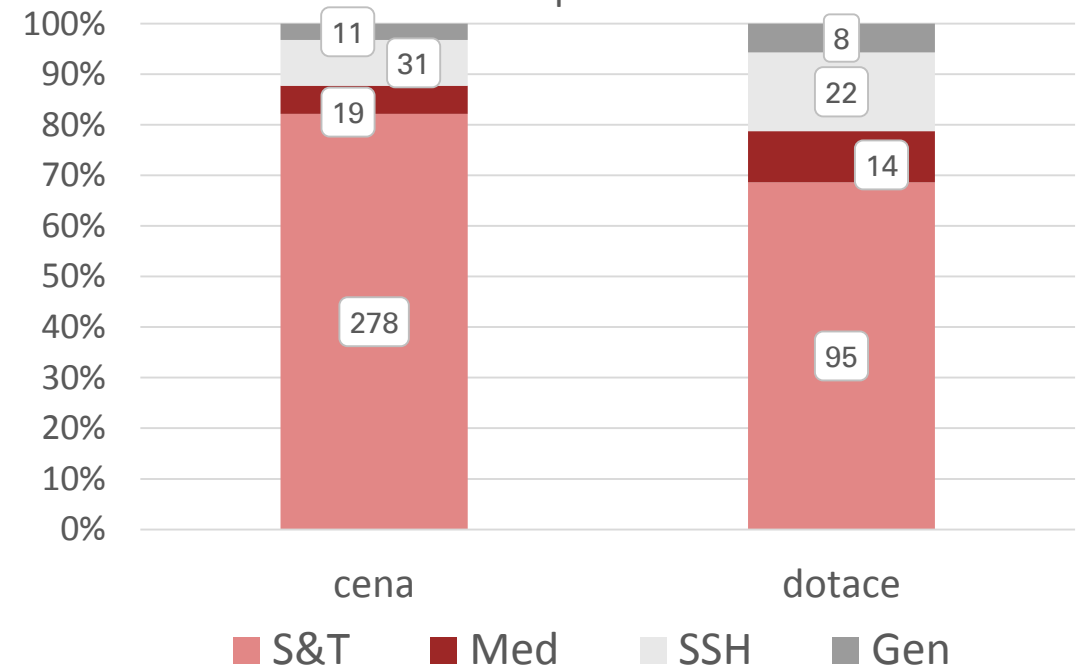
- Rada EU 27. května 2016 vyhlásila požadavek na přechod na OA do roku 2020
- Navazuje na programy MŠMT 1997: LB (1997–1999; 258,2 mil. Kč), LI (2000-2003; 613,9 mil. Kč), 1N (2004–2008; 612,9 mil. Kč), VZ (2009–2012; 511,0 mil. Kč) a LR (2013–2017; 1253,3 mil. Kč).
- Vstříc Národní politice otevřeného přístupu na léta 2017–2020

A doma

- „Soutěžní“ model ⇒ zvýšení efektivity, odstranění duplicit, koncentrace „konsorcií“
- 1997-99 - LB: **dva** projekty (VŠCHT – Šilhánek, MUNI - Bartošek)
- 2000-03 - LI: **62**
- 2004-08 - 1N: **36**
- 2009-12 - VZ: **18**
- 2013-17 - LR: **9** (+ **8** OP VaVpl)

Rozložení cen a dotace v programu INFOZ
 roční průměr v mil. Kč

Podpora centralizace

- Dokumenty

2011 – Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015, Priorita 7: *Zabezpečit efektivní dostupnost elektronických informačních zdrojů pro podporu VaVaI po roce 2011*

2012 – Stanovisko RVVI: *Je třeba změnit stávající způsob podpory financování EIZ ze SR, ... vytvořit koncepční model finanční podpory EIZ, jako základní nezbytné informační infrastruktury pro VaV, a od roku 2018 tento model zavést do praxe v ČR*

2016 – Národní RIS3 strategie v části 6.2 v opatření B.1.1 požaduje *Podporu přístupu k informačním zdrojům VaV, odborným publikacím a datovým zdrojům (časopisy, e-knihy, bibliografické a scientometrické databáze apod.), včetně volného přístupu k výsledkům (úložiště dat a informací)*“

- Události

29. 1. 2016 – 1. Kulatý stůl: výchozí cíle, aktivity, harmonogram a zdroje financování. Problémové okruhy: harmonogram, veřejné zakázky a udržitelnost

18. 7. 2016 – 2. Kulatý stůl: zkrácení podpory EIZ z projektu na tři roky (2018–2020), podpora ověřování fungování centra až do konce 2022, minimální podpora 50 % pro běžné EIZ a zvýšená podpora pro databáze a nástroje pro hodnocení výzkumu

CzechELib v kostce

O čem knihovny sní: ... **společné nákupy EIZ** Michal Denár

- Projekt OP VVV na roky 2016 – 2022, celkové náklady 1,3 mld. Kč
- Podpora přístupu k EIZ pro VO podle z. 130/2002 Sb.
- Národní RIS3 strategie kapitola 6.2

Cíle:

- Zvýšení výkonnosti a efektivity oblasti výzkumu, vývoje a inovací v České republice
- Systémová změna způsobu zajištění elektronických vědeckých časopisů, knih a speciálních databází
- Soustředění finančních prostředků do jednoho centra ⇒ eliminace zátěže uživatelů, výhodnější smluvní podmínky
- Financování nákupu přístupů k EIZ ⇒ pilotní ověření CzechELib

Pro koho

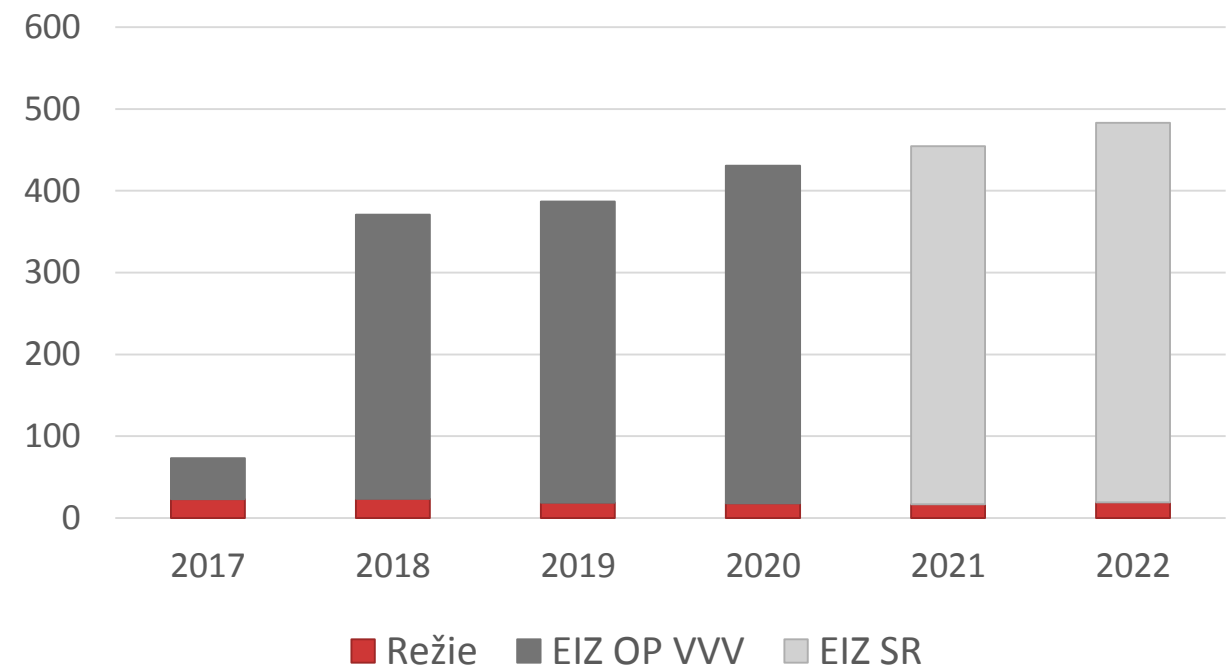
- Cílová skupina: pracovníci (zaměstnanci, studenti či jinak s organizací svázané osoby) **výzkumných organizací** podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, tj. zejména:
 - veřejných výzkumných institucí zřizovaných AV ČR a dalšími subjekty,
 - veřejných, státních i soukromých VŠ,
 - knihoven,
 - dalších výzkumných organizací (paměťových institucí jako jsou muzea a galerie, fakultní nemocnice, Česká geologická služba, Český hydrometeorologický ústav, apod.),
 - a také veřejná správa VaVal.

- Koncovým uživatelem (smluvně vázaným k CzechELib) jsou výše zmíněné organizace

Finanční zabezpečení projektu

- Finanční objem **1 297 mil. Kč** počínaje I/2017 do konce roku 2022
- Z toho podpora nákupu zdrojů na roky 2018-2020 **1 178 mil. Kč**, zřízení a provoz centra 122 mil. Kč, tj. **3,2 %** při celkovém objemu 3 817 mil. Kč za 5 let
- V období udržitelnosti se očekávají náklady na provoz centra 88 mil. Kč na 5 let (v cenách a mzdách roku 2016)

Výdaje CzechELib v letech 2017 – 2022
 (v mil. Kč)

CzechELib: IPS - od záměru k podání žádosti

- 21. 6. 2016** Oznámení rozhodnutí MŠMT o přenesení veškeré odpovědnosti za projekt na NTK
27. 6. 2016 **Projektový záměr** – schválen **PV MŠMT**
30. 8. 2016 **Charta projektu** – schválena **PV MŠMT**
23. 9. 2016 Charta projektu – schválena **MV OP VVV**
- 31. 10. 2016** Podání **Projektové žádosti** k hodnocení do MS2014+

CzechELib: projekt × útvar NTK

- **Projekt** (podle PRINCE2)

Projekt je dočasná organizace, která je vytvořena za účelem poskytování jednoho nebo více specializovaných „produktů“, podle dohodnutého zadání.

Obecné charakteristiky projektu:

1. Změna
2. Dočasnost
3. Rozprostřenost napříč strukturou organizace
4. Unikátnost
5. Nejistota

- **Útvar NTK** (podle základních dokumentů NTK)

Nový útvar NTK je hlavním výstupem projektu.

V průběhu projektu je nutno všechny organizační, finanční a personální „detaily“ dotvořit a dojednat se zřizovatelem.

Charakteristiky projektu - komentáře

- Změna
 - Projeví se v novém nastavení a zabezpečení v oblastech právních, ekonomických, personálních, IT, technicko-správních (prostor)
- Dočasnost
 - Projekt není věčný, má předpokládaný termín ukončení: začátek 1. 1. 2017, konec 31. 12. 2022
 - Od 1. 1. 2023 musí CzechElib jako útvar NTK fungovat bez finančních prostředků z projektu. Na něj musí zřizovatele zajistit finanční prostředky
- Rozprostřenost napříč strukturou organizace
 - Na projektu budou spolupracovat lidé z různých odborů/pracovišť NTK i externisté a externí týmy
- Unikátnost
 - Projekt je unikátní v tom, že záštita za strany MŠMT byla zpočátku minimální, po velké pochvale od EU-komise se situace zlepšila, přesto termíny vražedné, jisté zkušenosti z dřívějších projektů LR, zahraniční zkušenosti ze jsou, lze je však využít jen ve velmi omezené míře, projekt je stavěn specificky pro ČR zcela na zelené louce
- Nejistota
 - Vytváříme zcela nové, unikátní pracoviště, nevíme předem jaké hrozby a příležitosti bude třeba řešit ve všech etapách projektu

Etapy projektu

Kdy	Co
2017	Zahájení projektu, zřízení CzechELib po právní, ekonomické, personální, technologické i organizační stránce. Zpracování metodik Jednání s dodavateli, uzavření smluv s dodavateli i s účastníky
2018 – 2020	Provoz, správa tematických skupin, podpora uživatelů, sběr a hodnocení statistik Nákup podporován z OP VVV
2021 – 2022	Provoz, správa tematických skupin, podpora uživatelů, sběr a hodnocení statistik Nákup podporován ze SR VaVaI
Konec 2022	Vyhodnocení projektu, doporučení pro pokračování CzechELib

CzechELib: Odpovědnost a řízení

Odpovědnost za projekt

Ředitel NTK – Ing. Svoboda

Vedení projektu

HMP – p. Pitka – povinné VŘ

Ředitel CzechELib - VŘ

Odborná ráda - předseda Ing. Svoboda

Klíčové aktivity

K1 Řízení projektu

K2 Vytvoření, provozování a evaluace CzechELib

K3/4 LAJ

K5 TAJ

K6 Publicita

K7 Evaluace

Garanti KA1 - KA7

p. Pitka

ředitel CzechELib

Dr. Dibuszová - dočasně

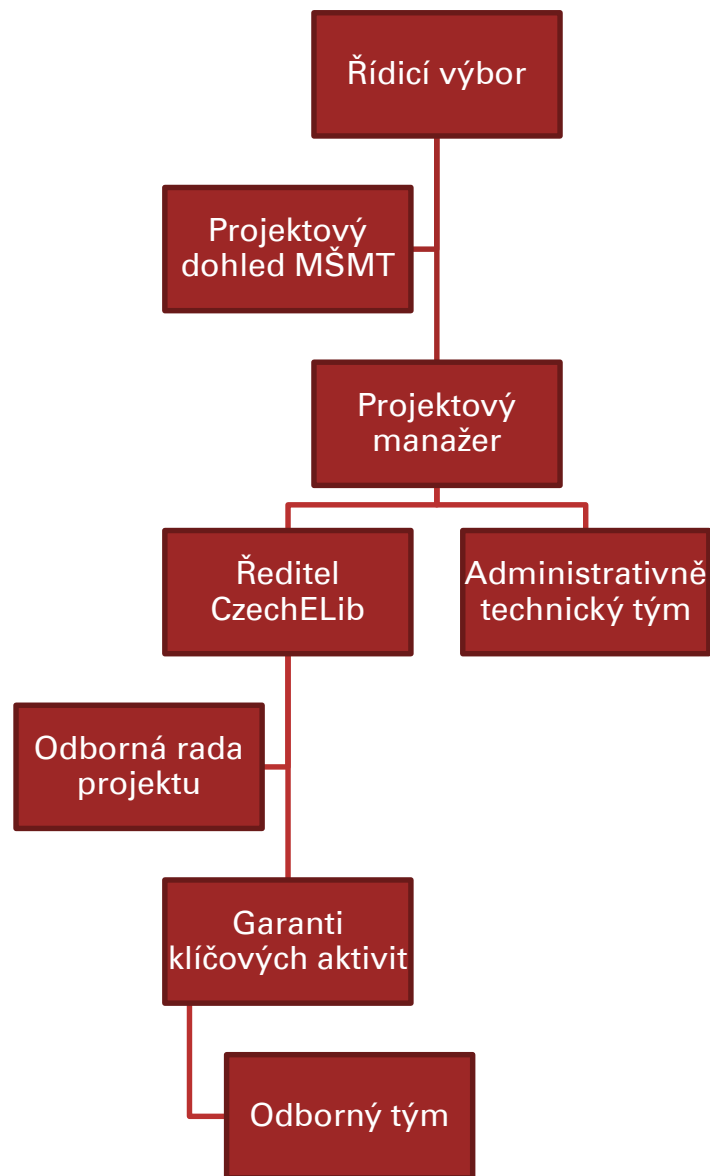
Dr. Jirát

Dr. Pokorný

Dr. Cassi

ředitel CzechELib

CzechELib: Řídicí struktura

Aktivity

KA1 – Řízení projektu - vedení a administrativa projektu v souladu s podmínkami poskytnutí podpory dle metodiky Prince2®

KA2 – Vytvoření, provozování a evaluace - organizační, personální, finanční a právní podmínky pro vznik CzechELib jako jednotky NTK, zajištění činnosti po dobu realizace projektu, ve fázi udržitelnosti i po ní. Zřízení CzechELib, úprava předpisů NTK, vytvoření předpisů CzechELib, personální zajištění

KA3 – Nastavení pravidel systému, výběrová řízení na zajištění licencí pro EIZ a evaluace - vytvoření pravidel a metodik, podmínek pro vyjednávání smluv. Zjištění zájmu o EIZ, nacenění, nové posouzení, VZ a smlouvy, nákup a zajištění přístupu

KA4 - Administrace a správa provozu systému přístupu k EIZ a jeho evaluace – správa tematických konsorcií, podpora uživatelů, sběr a hodnocení statistik

KA5 – Technologické zajištění správy centra – systém pro sběr a správu požadavků, nový komplexní ERMS, sběr a zpracování statistik, webový systém - uživatelská přívětivost

KA6 – Publicita projektu, propagace EIZ a podpora uživatelů CzechELib – web design, naplnění webových stránek projektu, funkcionalita s přidanou hodnotou pro uživatelskou podporu, propagace a informace o projektu CzechELib. Jednotný grafický styl

KA7 - Závěrečná evaluace a doporučení - vyhodnocení fungování CzechELib, doporučení pro jeho činnost jako součásti NTK. Sada doporučení k maximální efektivitě. Případná úprava vztahu NTK vůči zřizovateli

CzechElib: stav k 11. 11. 2016

31. 10. 2016 Předložena **Projektová žádost**

12 / 2017 Podpis právního aktu

1. 1. 2017 Zahájení realizace

Probíhá:

- VŘ na **Ředitele** CzechELib
- Jednání s vedoucími odborů o zapojení některých **zaměstnanců** NTK do projektu
- Výběr nových **spolupracovníků**
- Hledání **prostor** pro centrum

CzechElib – a co z toho?

Slíbit mohu jedině – ano, nejsem originální –

Krev, pot, slzy, a snad i naději:

CzechElib svět kolem NTK potřebuje

Budeme perfektní, víc vidět, a získáme prestiž jak na domácí, tak i mezinárodní scéně

Pokud docílíme, aby CzechElib spolehlivě fungoval, zlepšíme tím i postavení NTK

Děkuji za pozornost

více na CzechELib.cz

martin.svoboda@techlib.cz

Sir Tim Berners-Lee

for Nobel prize !